Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Сумський фаховий медичний коледж»
Циклова комісія Циклова комісія освітніх компонентів, що формують спеціальні компетентності

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
Людмила ЛЯШЕНКО
_____ 2026

РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ`ЯЗКОВОЇ /ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
на 2026 / 2027 навчальний рік

Назва навчальної дисципліни	**Медсестринство в дерматології та венерології**
Галузь знань	**22 Охорона здоров'я**
Спеціальність	**223 Медсестринство**
Освітньо-професійна програма	**Акушерська справа**
Форма навчання	**Денна**
Освітньо-професійний ступінь	**фаховий молодший бакалавр**
Обсяг кредитів ECTS	**3,0**
Загальна кількість годин	**90**
Розробники:	**Світлана ГРИЦЕНКО**

Робочу програму розглянуто та схвалено
на засіданні циклової комісії освітніх компонентів,
що формують спеціальні компетентності
протокол від 01.09.26 № 1

Голова ЦК **Тетяна ПОПОВА**

Сканировано с CamScanner

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Медсестринство в дерматології та венерології»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітньо-кваліфікаційний ступінь, форма навчання	
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Акушерська справа
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Форма навчання:	Денна
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Обсяг кредитів ECTS	*3,0*
Загальна кількість годин:	*90*
аудиторних	*46*
Із них:	*лекції 14*
	практичні заняття 32
Самостійна робота здобувача освіти, в т.ч. інд.роб.	*44*
Форма підсумкового контролю	Диф.залік, ЄДКІ
Найменування показників навчальної дисципліни	
Навч.рік підготовки	2026/2027
Термін вивчення дисципліни	4-А- VII семестр

Структура навчальної дисципліни та розподіл годин за семестрами відповідно до робочого навчального плану

Курс	**Семестр**	**Види занять**			
		Всього	**Лекції**	**Практичні**	**Самостійна робота**

III	V	90	14	32	44
IV	VII	90	14	32	44

ІІ. Мета та завдання навчальної дисципліни

1. Оволодіти медсестринським процесом при шкірних хворобах та хворобах, що передаються статевим шляхом майбутніми сестрами медичними, які працюватимуть самостійно і повинні вміти надавати кваліфіковану долікарську медичну допомогу, виконувати медичні маніпуляції з діагностичною та лікувальною метою, проводити лікувально-профілактичні заходи.
2. Оволодіти знаннями етіології, епідеміології, класифікації, клінічних симптомів захворювань шкіри та хвороб, що передаються статевим шляхом, критеріїв діагностики, їх оцінка; принципів лікування та профілактики.

Після вивчення дисципліни ***здобувачі освіти повинні знати:***

− історію розвитку вчення про хвороби шкіри та венеричні хвороби;
− організацію роботи дерматовенерологічної служби в Україні;
− анатомо-фізіологічні особливості шкіри;
− визначення, етіологію, класифікацію шкірних та венеричних захворювань;
− етапи медсестринського процесу;
− характеристику первинних та вторинних елементів висипу;
− чинні накази та інструктивні листи МОЗ України щодо дерматовенерологічних хвороб;
− основну характеристику етіолого-епідемічних даних при інфекційних, паразитарних, вірусних інфекційних хворобах з ураженням шкіри та слизових оболонок, бактерійних хворобах, дерматитах, екземах;
− професійних дерматозах, кропив'янці, еритемах, папулосквамозних змінах сполучної тканини, доброякісних і злоякісних новоутвореннях шкіри;
− основну характеристикуетіолого-епідеміологічних даних при сифілісі;
− основи санітарно-гігієнічного режиму шкірно-венерологічного диспансеру та організацію його роботи;
− правила особистої медичної безпеки та профілактичні заходи при інфекційних захворюваннях шкіри та венеричних хворобах.

Здобувачі освіти повинні вміти:

- збирати дані анамнезу захворювання та епідемічного анамнезу;
- проводити медсестринське обстеження дерматовенерологічних пацієнтів, медсестринську діагностику, планування та реалізацію медсестринських втручань з оцінюванням їхніх результатів та корекцією медсестринської діяльності відповідно до всіх етапів медсестринського процесу при найпоширеніших дерматологічних і венерологічних хворобах;
- проводити підготовку пацієнтів до взяття біологічного матеріалу для

лабораторних досліджень та діагностичних тестів;
- оцінювати результати лабораторних досліджень: норма, патологія;
- виконувати призначення лікаря;
- визначати тактильну, больову, температурну чутливість шкіри;
- оцінювати характер дермографізму;
- володіти навичками застосування волого-висихаючих, оклюзійних пов'язок, дерматологічного компресу, збовтувальних сумішей, паст, мазей;
- характеризувати патологічні елементи висипки на шкірі, слизових оболонках;
- вести медичну документацію;
- дотримуватися правил морально-етичних і деонтологічних норм в дерматології;
- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму, професійної безпеки під час застосування основних засобів у медсестринській діяльності та догляду за пацієнтом;
- знати чинні накази та інструктивні листи МОЗ України щодо хвороб шкіри та хвороб, які передаються статевим шляхом;
- проводити санітарно-освітню роботу серед населення з питань профілактичної медицини, пропаганди здорового способу життя.

Здобувачі освіти мають бути поінформовані про:

моральну та юридичну відповідальність за збереження професійної таємниці;
- моральну та юридичну відповідальність за невиконання медикаментозних призначень, дезінфекції, стерилізації тощо;
- правила поведінки медичного персоналу щодо профілактики професійних захворювань;
- накази та інструктивні листи МОЗ України щодо дерматологічних та венерологічних хвороб.

III. Компетентності та очікувані результати навчання формування яких сприяє дисципліна. Згідно з освітньо-професійною програмою «*Медсестринство в дерматології та венерології*» дисципліна забезпечує набуття здобувачами освіти наступних компетентностей:

Компетентність	**Знання**	**Уміння/навички**	**Комунікація**	**Автономія та відповідальність**
	Зн1. Всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання у сфері навчання та/або професійної діяльності, усвідомлення меж цих знань.	**Ум1.** Широкий спектр когнітивних та практичних умінь/навичок, необхідних для розв'язання складних задач у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання. **Ум2.** Знаходження творчих рішень або відповідей на чітко визначені конкретні та абстрактні проблеми на основі ідентифікації та застосування даних. **Ум3.** Планування, аналіз, контроль та оцінювання власної роботи та роботи інших осіб у спеціалізованому контексті.	**К1**. Взаємодія з колегами, керівниками та клієнтами у питаннях, що стосуються розуміння, навичок та діяльності у професійній сфері та/або у сфері навчання **К2.** Донесення до широкого кола осіб (колеги, керівники, клієнти) власного розуміння, знань, суджень, досвіду, зокрема у сфері професійної діяльності.	**АВ1**. Організація та нагляд (управління) в контексті професійної діяльності або навчання в умовах непередбачених змін. **АВ2.** Покращення результатів власної діяльності і роботи інших. **АВ3.** Здатність продовжувати навчання з деяким ступенем автономії.
Інтегральна компетентність				
Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у зазначених ситуаціях.				
Загальні компетентності				
ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Зн1	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2
ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Зн1		К2	АВ1
ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1	Ум2,Ум3	К2	АВ1
ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.	Зн1	Ум1	К1, К2	АВ2
Спеціальні компетентності				
СК1. Здатність до застосування професійних	Зн1	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3

стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.				
СК2. Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта.	Зн1	Ум1	К1	АВ1, АВ2
СК4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.	Зн1	Ум1, Ум2	К2	АВ1, АВ2
СК6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.	Зн1	Ум1	К1,К2	АВ1, АВ2
СК7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.	Зн1	Ум1	К1,К2	АВ1, АВ2
СК9. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.	Зн1	Ум1	К1	АВ1, АВ2,АВ3

СК10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.	Зн1	Ум1	К1, К2	АВ2
СК 12. Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).	Зн1	Ум1	К2	АВ1, АВ3
СК13. Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів.	Зн1	Ум1, Ум3	К1, К2	АВ1, АВ3
СК14. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.	Зн1	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2

Результати навчання. Інтегративні кінцеві результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «Медсестринство в дерматології та венерології», які визначені освітньо-професійною програмою «Акушерська справа» підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності 223 Медсестринство є:

РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.

РН 2. Застосувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.

РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.

РН 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами

РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта.
РН 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.
РН 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.
РН 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.
РН 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги.
РН 13. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.
РН 16. Вживати заходи, спрямовані на специфічну і неспецифічну профілактику захворювань.
РН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.
РН 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

IV. Програма навчальної дисципліни

№п/п	Назва змістовних модулів і тем	Всього	У тому числі		
			Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
	Розділ 1. **Дерматологія**				
1.	Вступ. Медсестринський процес у дерматології	**7**	2	4	6
	Розділ 2. **Хвороби шкіри та її придатків**.				
2.	Піодермії	6	1	2	4
3.	Короста. Педикульоз.	6	1	2	4
4.	Мікози	8	2	4	6
5.	Дерматит і екзема. Професійні дерматози	8	2	4	4
6.	Папулосквамозні дерматози	8	2	4	8
	Розділ 3. **Венерологія**				
7.	Сифіліс	8	2	4	4

8.	Гонококова інфекція	8	1	4	2
9.	Хламідійна інфекція. Урогенітальний трихомоніаз	5	1	2	2
10.	ВІЛ-інфекції/СНІД. Охорона праці в галузі	3	-	2	4
	Всього:	**68**	**14**	**32**	**44**

V. Теми лекцій

№ п/п	Тема теоретичного заняття	К-ть годин
1	Вступ. Медсестринський процес в дерматології.	2
2	Піодермії. Короста, педикульоз.	2
3	Мікози	2
4	Дерматит і екзема. Професійні дерматози	2
5	Папулосквамозні дерматози.	2
6	Сифіліс	
7	Гонококова інфекція. Хламідійна інфекція. Урогенітальний трихомоніаз	2
Усього		14

VI. Теми практичних занять

№ п/п	Тема теоретичного заняття	К-ть годин
1	Вступ. Медсестринський процес в дерматології.	4
2	Піодермії. Короста. Педикульоз.	4
3	Мікози.	4
4	Дерматит і екзема. Професійні дерматози.	4
5	Папулосквамозні дерматози.	4
6	Сифіліс.	4
7	Гонококова інфекція. Хламідійна інфекція. Урогенітальний трихомоніаз.	4
8	ВІЛ-інфекція/СНІД. Залік.	4
Усього		**32**

VII. Самостійна робота

№ п/п	Теми програми	Всього годин
1	Історія розвитку вчення про хвороби шкіри. Організація роботи дерматовенерологічної служби в Україні	**4**
2	Принципи лікування пацієнтів зі шкірними хворобами.	**4**
3	Вірусні інфекційні хвороби з ураженням шкіри та слизових оболонок.	**4**
4	Туберкульоз шкіри.	**4**
5	Професійні дерматози	**4**
6	Червоний вовчак. Склеродермія.	**4**
7	Звичайні вугрі. Етіологія, клінічна картина, принципи лікування.	**4**
8	Алопеція. Етіологія, види, клінічна картина, принципи лікування.	**4**
9	Доброякісні новоутворення шкіри. Рак шкіри. Злоякісна меланома шкіри.	**4**
10	Сечостатевий мікоплазмоз. Бородавки (венеричні) анальної ділянки та статевих органів (гострокінцеві кондиломи).	**4**
11	Заходи профілактики внутрішньолікарняних заражень ВІЛ-інфекцією. Суспільна та особиста профілактика хвороб, які передаються статевим шляхом	**4**
	Усього:	**44**

VIII. Зміст програми

Тема 1. Вступ. Медсестринський процес у дерматології

ЛЕКЦІЯ

Визначення дерматології, її зміст, завдання, методи. Анатомія і фізіологія шкіри, потових і сальних залоз, волосся, нігтів. Особливості будови й фізіології шкіри, слизових оболонок у дитячому та старечому віці. Особливості деонтології в дерматовенерології. Методи діагностики в дерматології: суб'єктивні, об'єктивні, інструментальні, лабораторні тощо. Загальна симптоматологія шкірних хвороб.

Первинні та вторинні елементи шкірної висипки. Медсестринський процес у дерматології. Медсестринське обстеження пацієнтів. Значення скарг, анамнезу, медсестринських діагнозів і складання плану медсестринських втручань, догляду тощо. Значення специфічних методів досліджень (мікроскопічних, бактеріологічних, серологічних, алергологічних, імунологічних тощо). Сучасні методи інструментальної діагностики. Лікувально-охоронний режим.
НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА
Медсестринський процес у дерматології. Методи діагностики шкірних хвороб. Медсестринське обстеження пацієнта: збирання скарг, даних анамнезу хвороби та життя, проведення медсестринського об'єктивного обстеження різних органів і систем. Визначення наявних симптомів і синдромів у дерматології. Виявлення наявних проблем пацієнта, медсестринське оцінювання стану пацієнта, встановлення медсестринського діагнозу. Планування медсестринських втручань. Участь у реалізації заходів із специфічної лабораторної діагностики. Методика очищення ділянки ураження, підготовка шкіри до застосування зовнішніх медикаментозних форм. Застосування волого-висихаючої, дерматологічного компресу, збовтувальних сумішей, паст, мазей тощо. Дотримання техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму під час застосування основних засобів у медсестринській діяльності та догляду за пацієнтом.
Практичні навички:
— збирати анамнез у пацієнтів зі шкірними хворобами;
— визначати на шкірі пацієнта первинні та вторинні елементи висипки;
— визначати тактильну, больову, температурну чутливість шкіри;
— володіти технікою внутрішньовенних, краплинних, внутрішньом'язових, підшкірних та внутрішньошкірних ін'єкцій;
— володіти методикою застосування волого-висихаючих пов'язок, охолоджувальних примочок, дерматологічного компресу, збовтувальних сумішей, паст, мазей, накладання оклюзійної пов'язки тощо.

Тема 2. Піодермії
ЛЕКЦІЯ Піодермії (стафілококовий синдром обпеченої шкіри; імпетиго; епідемічний пемфігус новонароджених; фурункул і карбункул; звичайна ектима). Визначення. Етіологія, епідеміологія. Медсестринський процес при піодерміях. Профілактика.
Тема 3. Короста. Педикульоз
ЛЕКЦІЯ Короста. Етіологія, епідеміологія. Клінічні форми. Медсестринський процес при корості: значення даних анамнезу, медсестринського об'єктивного обстеження, визначення проблем пацієнта, встановлення медсестринського діагнозу. Планування та реалізація медсестринських втручань. Роль медичної сестри у профілактиці корости. Педикульоз. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Медсестринське обстеження при педикульозі, визначення проблем пацієнта, встановлення медсестринського діагнозу. Планування та реалізація медсестринських втручань, виконання призначень лікаря. Вирішення супутніх проблем і потреб пацієнта. Профілактика педикульозу.
НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здійснення медсестринського процесу в разі піодермій, корости, педикульозу. Виконання лікарських призначень із загальної та місцевої терапії при піодерміях. Проведення огляду на коросту, педикульоз. Відпрацювання навичок у підготовці пацієнта до застосування зовнішніх медикаментозних форм за певної патології. Оброблення пацієнта при корості (бензилбензоатом, сірчаною маззю, препаратом "Спрегаль"), педикульозі (нітіфор, хігія, ПАРАплюс, "Ландау" тощо). Дотримання правил професійної медичної безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму під час роботи з інфекційним пацієнтом та інфікованим матеріалом.
Практичні навички:
— трактувати патологічні елементи висипки у пацієнтів за цієї патології;
— накладати на інфільтрат чистий іхтіол;
— готувати ділянки ураження до застосування місцевого лікування та зовнішніх медикаментозних форм;
— брати патологічний матеріал для лабораторної діагностики корости;
— обробляти шкіру пацієнтів на коросту бензилбензоатом, сірчаною маззю та сучасними препаратами ("Спрегаль");
— проводити огляд на педикульоз;
— здійснювати дезінфекцію в разі корости: білизни натільної та постільної, рушників, постелі пацієнта (ковдри, матрацу, подушки), предметів ужитку (посуду, гребінця тощо), приміщення та предметів обстановки, ганчірки для прибирання;
— проводити санітарно-освітню роботу в дитячих і дорослих колективах;
— дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму під час застосування основних засобів у медсестринській діяльності та догляду за пацієнтом.

Тема 4. Мікози
ЛЕКЦІЯ Дерматофітії, кератомікози, кандидоз. Визначення, етіологія, епідеміологія. Клінічні різновиди, форми. Медсестринський процес у разі мікозів: медсестринське обстеження, виявлення наявних і супутніх проблем пацієнта, встановлення медсестринських діагнозів, планування медсестринських втручань; роль медсестринського спостереження, догляду, виконання лікарських призначень.
НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА
Здійснення медсестринського процесу при мікозах. Виконання лікарських призначень із загальної та місцевої терапії. Відпрацювання навичок підготовки пацієнта та взяття патологічного матеріалу з місця ураження для лабораторних досліджень, проведення люмінесцентної діагностики (стрижка волосся, ручна епіляція волосся, видалення кірочок), застосування зовнішніх медикаментозних форм. Навчання пацієнта та його оточення санітарно-гігієнічних навичок. Вжиття заходів щодо забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму, особистої безпеки та охорони праці медперсоналу.
Практичні навички:
— трактувати патологічні елементи висипки у пацієнтів при мікозах;
— володіти методикою взяття патологічного матеріалу для лабораторної діагностики на наявність грибів;

— володіти навичками проведення йодної проби при кератомікозах;
— дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму, професійної безпеки при грибкових захворюваннях.

Тема 5. Дерматит і екзема. Професійні дерматози
ЛЕКЦІЯ Простий та алергійний контактні дерматити, атопічний дерматит, екзема, простий хронічний лишай (Відаля). Визначення, етіологія, класифікація. Медсестринське обстеження, виявлення наявних і супутніх проблем пацієнта, встановлення медсестринських діагнозів, планування медсестринських втручань та реалізація їх під час спостереження, догляду за пацієнтом. Виконання лікарських призначень. Оцінювання результатів виконання плану медсестринських втручань та корекція їх. Санаторно-курортне лікування. Профілактика.
НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА Виконання медсестринського процесу при дерматитах, екземі, професійних дерматозах. Оцінювання стану пацієнта на основі медсестринського обстеження. Взяття біологічного матеріалу для лабораторного дослідження, підготовка пацієнта та проведення алергологічних тестів. Пояснення пацієнтові та особам з його оточення необхідності уникнення чинників, які провокують загострення хвороби, дотримання вимог до харчування. Вжиття заходів щодо забезпечення санітарнопротиепідемічного режиму та особистої безпеки, охорони праці медперсоналу.
Практичні навички:
— трактувати патологічні елементи висипки у пацієнтів при дерматитах, екземі, професійних дерматозах;
— проводити шкірні тести: краплинним, аплікаційним, внутрішньошкірним методами;
— забезпечувати санітарно-протиепідемічний режим, професійну безпеку, охорону праці медперсоналу.

Тема 6. Папулосквамозні дерматози
ЛЕКЦІЯ Псоріаз. Червоний плоский лишай. Пітиріаз рожевий. Визначення, етіологія, класифікація. Медсестринський процес за цієї патології: медсестринське обстеження, виявлення дійсних проблем пацієнта, встановлення медсестринських діагнозів. Планування медсестринських втручань: підготовка пацієнта до взяття біологічного матеріалу для лабораторних досліджень. Принципи лікування. Санаторно-курортне лікування. Профілактика.
НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА Виконання медсестринського процесу при псоріазі, червоному плоскому лишаю та пітиріазі рожевому. Оволодіння навичками медсестринського обстеження, визначення його дійсних проблем і встановлення медсестринських діагнозів. Планування медсестринських втручань та реалізація їх. Відпрацювання навичок підготовки пацієнта та взяття біологічного матеріалу для лабораторних досліджень (крові, сечі, біоптату патологічно зміненої шкіри тощо). Виконання лікарських призначень. Роз’яснення пацієнтові та особам з його оточення щодо прогнозу захворювання,

профілактики рецидивів. Вжиття заходів щодо забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму та професійної безпеки, охорони праці медперсоналу.

Практичні навички:
— трактувати патологічні елементи висипки у пацієнтів при папулосквамозних дерматозах, хворобах потових і сальних залоз;
— визначати псоріатичну тріаду;
— визначати сітку Уїкхема;

Розділ 3. Венерологія
Тема 7. Сифіліс
ЛЕКЦІЯ Визначення, етіологія, епідеміологія.
Класифікація. Медсестринський процес при ранньому, пізньому сифілісі. Значення даних анамнезу, медсестринського об'єктивного обстеження, визначення наявних проблем пацієнта. Установлення медсестринського діагнозу, планування та реалізація медсестринських втручань. Заходи зі специфічної лабораторної діагностики (взяття патологічного матеріалу для мікроскопічного дослідження, крові для серологічного дослідження). Медсестринське спостереження за загальним станом пацієнта, дотримання особистої гігієни та допомога в разі ускладненого твердого шанкру. Медсестринське спостереження і догляд при природженому сифілісі залежно від клінічного періоду. Імовірні та можливі ознаки при природженому сифілісі пізньому. Виконання лікарських призначень зі специфічного та неспецифічного лікування залежно від періоду захворювання, віку й загального стану пацієнта відповідно до чинних наказів МОЗ України. Оцінювання результатів медсестринських втручань та корекція їх. Навчання пацієнта та його оточення санітарно-гігієнічних навичок, необхідність дотримання правил догляду за хворою дитиною. Принципи профілактики при сифілісі та роль жіночих консультацій у профілактиці природженого сифілісу.
НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА Виявлення наявних проблем на різних періодах сифілісу та при природженому сифілісі. Критерії оцінювання стану пацієнта після медсестринського обстеження. Планування медсестринських втручань та реалізація їх. Відпрацювання навичок підготовки пацієнта та взяття біологічного матеріалу для лабораторних досліджень. Виконання лікарських призначень. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму в лікувально-профілактичному закладі.
Практичні навички:
— володіти навичками підготовки пацієнта та взяття патологічного матеріалу для виявлення збудника сифілісу;
— володіти навичками взяття крові з вени для серологічного дослідження;
— виконувати лікарські призначення зі специфічного та неспецифічного лікування на різних періодах сифілісу;
— дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму в лікувальнопрофілактичному закладі.

Тема 8. Гонококова інфекція

ЛЕКЦІЯ 15 Визначення, етіологія, епідеміологія. Медсестринський процес: медсестринське обстеження, визначення наявних і супутніх проблем пацієнта, встановлення медсестринських діагнозів. Планування та реалізація медсестринських втручань зі специфічної лабораторної діагностики, медсестринське спостереження і догляд, виконання лікарських призначень. Оцінювання результатів медсестринських втручань та коригування їх. Принципи профілактики.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА Здійснення медсестринського процесу в пацієнтів при гонококовій інфекції: скарги, збирання даних з анамнезу хвороби, життя, епідеміологічного анамнезу. Медсестринське обстеження, виявлення наявних проблем пацієнта, встановлення медсестринських діагнозів. Складання плану медсестринських втручань та його реалізація. Забезпечення умов медичної безпеки під час роботи з пацієнтом, хворим на гонорею. Здійснення заходів зі специфічної лабораторної діагностики. Виконання лікарських призначень зі специфічного та неспецифічного лікування. Оцінювання результатів медсестринських втручань та коригування їх. Навчання пацієнта та його оточення санітарнопротиепідемічного режиму. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму під час роботи з інфекційним пацієнтом та інфікованим матеріалом.

Практичні навички:

— виконувати ін’єкції гонококової вакцини;

— виконувати всі види маніпуляцій, передбачених для фаху “сестра медична”;

— проводити диспансерне спостереження за пацієнтом та профілактику захворювань;

— брати сечу для 2-склянкової проби;

— володіти навичками профілактики гонобленореї у новонароджених.

Допомога лікареві при:

— взятті патологічного матеріалу із сечівника, каналу шийки матки, стінок піхви, промивних вод прямої кишки, за показаннями

— виділення із кон’юнктивального мішка, інших слизових оболонок, синовіальної рідини суглобів для обстеження на гонококову інфекцію;

— взятті біологічного матеріалу із сечівника, секрету простати, піхви та каналу шийки матки для дослідження на трихомонади;

— дотриманні правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму під час роботи з інфекційним пацієнтом та інфікованим матеріалом.

Тема 9. Хламідійна інфекція. Урогенітальний трихомоніаз.

Визначення, етіологія, епідеміологія. Медсестринський процес при хламідійній інфекції, урогенітальному трихомоніазі: медсестринське обстеження, визначення наявних і супутніх проблем пацієнта, встановлення медсестринських діагнозів. Планування та реалізація медсестринських втручань зі специфічної лабораторної діагностики, медсестринське спостереження і догляд, виконання лікарських призначень. Оцінювання результатів медсестринських втручань та коригування їх. Принципи профілактики.

Тема 10. ВІЛ-інфекція/СНІД ЛЕКЦІЯ Короткі історичні відомості. Захворюваність на СНІД у світі, Україні, регіоні. Визначення, етіологія, класифікація. Опортуністичні хвороби. Медсестринський процес при ВІЛ-інфекції: значення даних анамнезу, медсестринського об'єктивного обстеження, визначення наявних проблем пацієнта, встановлення медсестринських діагнозів. Планування та реалізація медсестринських втручань зі специфічної лабораторної діагностики. Дерматологічні показання для обстеження пацієнтів на СНІД (абсолютні, відносні). Медсестринське спостереження і догляд, виконання лікарських призначень залежно від стадії, перебігу та наявності опортуністичних хвороб. Оцінювання результатів медсестринських втручань та коригування їх. Принципи профілактики. Розширення можливостей доступу населення до добровільного консультування, тестування на ВІЛ-інфекцію, особливо серед певних груп підвищеного ризику. Значення санітарно-освітньої роботи, пропаганда культури статевих стосунків ("захищений секс"), боротьба з наркоманією, проституцією. Проблеми професійного інфікування медичних працівників. Профілактика внутрішньолікарняного зараження ВІЛінфекцією, заходи щодо безпечного донорства, широке забезпечення одноразовими медичними інструментами тощо. Заходи та засоби професійної безпеки медичних працівників усіх ланок. Охорона праці в галузі.

IX. Форми та методи контролю

На лекційних заняттях проводиться вибірковий контроль рівня засвоєння навчального матеріалу.
На практичних заняттях контроль знань здійснюється різними методами: усне опитування, розв'язання тестових завдань, виконання практичних навичок під час роботи в малих групах та індивідуальне виконання практичної навички.
Вагоме місце при оцінюванні знань відводиться розв'язанню ситуаційних задач професійного спрямування, як типових, так і підвищеної складності.
Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку, який включає усну відповідь, розв'язання ситуаційної задачі.

X. Перелік практичних навичок

1.Збирати анамнез у пацієнтів зі шкірними та венеричними хворобами.
2. Виявляти і розрізняти первинні та вторинні елементи висипки на шкірі та слизових оболонках пацієнта при шкірних та венеричних хворобах.
3. Визначати тактильну, больову, температурну чутливість шкіри.
4. Визначати симптом щипка та джгута.
5. Проводити пробу на гідрофільність.
6. Оцінювати характер дермографізму.
7. Володіти технікою внутрішньовенних, внутрішньом'язових, підшкірних та внутрішньошкірних ін'єкцій.

8. Володіти методикою очищення місця ураження, підготовки шкіри до застосування зовнішніх медикаментозних форм при різних дерматозах.
9. Володіти методикою застосування волого-висихаючих, оклюзійних пов'язок, примочок, дерматологічного компресу, збовтувальних сумішей, паст, мазей тощо.
10. Обробляти шкіру навколо ділянки піодермії.
11. Володіти методикою епіляції волосся при непаразитарному сикозі.
12. Володіти методикою оброблення мікротравм.
13. Накладати на інфільтрат чистий іхтіол.
14. Проводити профілактику мікротравм на виробництві та в сільському господарстві.
15. Володіти методикою взяття біологічного матеріалу для лабораторної діагностики на наявність грибів.
16. Підготувати пацієнта до проведення люмінесцентної діагностики.
17. Проводити йодну пробу (Бальцера).
18. Вживати заходів щодо профілактики мікозів: дезінфекція інструментів, білизни, шапочок, взуття (при мікозах стоп) тощо.
19. Відбирати біологічний матеріал для лабораторної діагностики корости. 20. Обробляти шкіру пацієнтів, хворих на коросту, бензилбензоатом, сірчаною маззю та сучасними препаратами ("Спрегаль").
21. Складати план протиепідемічних заходів в осередку корости та педикульозу.
22. Проводити дезінфекцію в разі корости: білизни натільної та постільної, рушників, постелі пацієнта (ковдри, матрацу, подушки), побутових предметів і предметів обстановки, приміщення, ганчірок для прибирання.
23. Проводити шкірні тести краплинним, аплікаційним, внутрішньошкірним методами.
24. Визначати псоріатичну тріаду.
25. Проводити забір мазків-відбитків з дна ерозії для виявлення акантолітичних клітин.
26. Проводити пробу Ядассона (нашкірну і внутрішню).
27. Здійснювати туалет ротової порожнини, обробляти ділянки уражень водними розчинами анілінових барвників.
28. Проводити забір патологічного матеріалу для виявлення збудника сифілісу.
29. Проводити взяття крові на реакцію Вассермана, РІФ, РІБТ і мікрореакції.
30. Обробляти шкіру власних рук після огляду пацієнта та проводити дезінфекцію предметів, з якими він стикався.
31. Підготувати пацієнта до взяття біологічного матеріалу із сечівника, передміхурової залози, сім'яних міхурців для обстеження на гонококи у чоловіків.
32. Підготувати жінок до взяття біологічного матеріалу із сечівника, каналу шийки матки, прямої кишки.
33. Підготувати дівчаток до взяття матеріалу із сечівника, піхви та прямої кишки для виявлення гонококів.
34. Промивати сечівник.
35. Підготувати пацієнта до взяття біологічного матеріалу із сечівника, піхви та каналу шийки матки для дослідження на трихомонади.
36. Проводити взяття крові на дослідження ВІЛ-інфекції.
37. Володіти формами й методами санітарно-освітньої роботи.

38. Проводити санітарно-освітню роботу серед населення з питань профілактичної медицини, пропаганди здорового способу життя, співжиття з ВІЛ-інфікованими.
39. Дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму в лікувально-профілактичних закладах.

XI. Перелік питань до диференційованого заліку

1. Будова і функція шкіри, слизової оболонки та придатків шкіри.
2. Зовнішні та внутрішні чинники виникнення шкірних хвороб.
3. Суб'єктивні та об'єктивні ознаки шкірних хвороб.
4. Загальні симптоми шкірних і венеричних хвороб.
5. Медсестринське обстеження пацієнтів при хворобах шкіри.
6. Принципи загального та місцевого лікування дерматозів.
7. Дерматит. Етіологія. Класифікація. Медсестринський процес при контактних дерматитах.
8. Еритеми. Токсичний епідермальний некроліз. Етіологія. Класифікація. Медсестринський процес при еритемах, синдромі Лайєлла.
9. Екзема. Етіологія. Класифікація. Медсестринське обстеження та спостереження і догляд за пацієнтами.
10. Кропив'янка. Етіологія. Класифікація. Медсестринський процес при кропив'янці.
11. Атопічний дерматит. Етіологія. Класифікація. Медсестринське обстеження, спостереження, догляд.
12. Професійні дерматози. Медсестринський процес при професійних дерматозах.
13. Папулосквамозні дерматози: псоріаз, червоний плоский лишай, пітиріаз рожевий (Жибера). Медсестринське обстеження та реалізація плану медсестринських втручань. Профілактика рецидивів.
14.Бульозні дерматози: міхурник (пемфігус), дерматит герпетиформний Дюрінга. Медсестринський процес при цій патології.
15. Ураження шкіри при хворобах сполучної тканини: червоний вовчак, склеродермія. Виконання лікарських призначень, догляд, оцінювання результатів, корекція.
16. Піодермії: стафілококовий синдром обпеченої шкіри; імпетиго; епідемічний пемфігус новонароджених; фурункул і карбункул; звичайна ектима; еритразма. Медсестринський процес при піодерміях.
17.Мікози: різнокольоровий пітиріаз, дерматофітії, кандидози. Медсестринське обстеження, реалізація плану медсестринських втручань. Профілактика

18. Короста, педикульоз. Етіологія. Епідеміологія. Медсестринський процес при паразитарних хворобах.

Венерологія

19. Сифіліс. Збудник. Джерело та шляхи зараження. Інкубаційний період.
20. Ранній сифіліс: первинний і вторинний сифіліс шкіри та слизових оболонок. Медсестринський процес при ранньому періоді сифілісу.

21. Пізній сифіліс, його класифікація. Клінічні прояви: горбковий і гумозний. Медсестринське обстеження.
22. Природжений сифіліс. Класифікація. Медсестринське обстеження, виявлення наявних і супутніх проблем пацієнта, встановлення медсестринських діагнозів.
23. Лабораторна діагностика сифілісу.

24. Основні принципи лікування пацієнтів, хворих на сифіліс.

25. Критерії виліковування пацієнтів, хворих на сифіліс, диспансерний нагляд.
26. Профілактика у вагітних і новонароджених для запобігання природженому сифілісу. 27. Гонококова інфекція. Етіологія. Епідеміологія. Класифікація. Медсестринський процес при гонококовій інфекції.
28. Принципи лікування гонококової інфекції та критерії вилікування.
29. Хламідійна інфекція. Урогенітальний трихомоніаз. Медсестринський процес при хламідійній інфекції та урогенітальному трихомоніазі.
30. Дерматологічні аспекти ВІЛ-інфекції. Етіологія. Медсестринський процес при ВІЛ-інфекції/СНІД. Медсестринське спостереження та вирішення його дійсних проблем.
31. Профілактичні та протиепідемічні заходи в осередку хвороб, що передаються статевим шляхом.

XII. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінювання навчальних досягнень проводиться за 4-х бальною системою оцінюванн.

Оцінка «відмінно» ставиться, коли здобувач освіти виявляє глибокі і міцні знання навчального матеріалу в обсязі робочої програми дисципліни, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію. Використовує набуті знання і вміння для прийняття рішень у стандартних і нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, відстоює власну позицію щодо питань, які розглядаються. Здобувач освіти добре знайомий із основною, а також додатковою літературою з навчальної дисципліни. Володіє уміннями та компетенціями - загальними та фаховими, передбаченими освітньо- професійною програмою. Здатний демонструвати практичні навички та вміння розв'язувати різнорівневі завдання професійної діяльності. При виконанні практичних навичок повністю і без помилок виконує всі етапи алгоритму дій в повному обсязі, застосовує навики спілкування з пацієнтом на всіх етапах алгоритму, володіння навичками з охорони праці та інфекційної безпеки. Уміє оцінювати емоційний стан та соціальну поведінку. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 90 - 100% від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка «добре» ставиться, якщо здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу. Вміє застосовувати набуті знання та вміння для розв'язання практичних

завдань, але допускає окремі неточності. У відповіді простежується порушення принципу систематичності і логічності викладу навчального матеріалу. Самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною. Здобувач виявляє грунтовне знання основної бібліографії, однак лише поверхово орієнтується у допоміжній літературі. При виконанні практичних навичок може допускати помилки в підготовчому етапі. Алгоритми дій виконуються у правильній послідовності. Допущені помилки не впливають на кінцевий результат процедури та стан здоров'я. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 75 - 89% від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка «задовільно» ставиться, якщо здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача. У своїх міркуваннях спирається на повторення думок викладача або автора, не вміє навести власні приклади, не може відповісти на додаткові запитання. Відповіді не відображають самостійного розуміння теми. Не завжди робить правильні логічні висновки й узагальнення. Намагається оволодіти уміннями та компетенціями - загальними та фаховими, передбаченими освітньо-професійною програмою. Не достатньо володіє навичками з охорони праці, інфекційної безпеки, знаннями нормативної бази в галузі охорони здоров'я і фармації. Здатний виконувати практичні навички й уміння типових завдань діяльності, відповідно до теми. При виконанні практичних навичок досягає бажаного результату, але може порушувати послідовність виконання процедур, не може чітко вказати покази і протипоказання для здійснення процедури, не чітко виконуються підготовчий і завершальний етапи алгоритму практичної навички. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 55 - 74 % від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка «незадовільно» ставиться, якщо здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну його частину. Він спроможний висвітлити лише окремі питання, не вміючи їх аргументувати чи пояснити. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня. Його участь у освітньому процесі є пасивною, відповіді в більшості є неправильними або дуже поверховими, не здатний відтворювати практичні навички або допускає помилки, які завдають шкоди здоров'ю пацієнта. При тестовому контролі дає правильні відповіді менше ніж на 55 % від загальної кількості тестових завдань.

XIII. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна:

1. Дерматологія, венерологія та клінічна оцінка результатів лабораторних досліджень. Шегедин М. Медицина.2010.

Додаткова:

1. Медсестринство в дерматології і венерології: навчально-методичний посібник (I—III р. а.) / В.І. Степаненко, А.І. Чоботарь, С.О. Бондарь та ін. «Медицина» Рік: 2018

2. Захворювання шкіри у дітей / В.Г. Кравченко, А.В. Кравченко, видавництво «Медицина» Рік: 2025 3. Дерматологія і венерологія: підручник / В.І. Степаненко, А.І. Чоботарь, С.О. Бондарь та ін. — 2-е видання «Медицина», 2020р.
4. Практикум з дерматології і венерології: навчальний посібник / В.І. Степаненко, А.І. Чоботарь, С.О. Бондарь та ін. — 3-є видання видавництво «Медицина», 2021
5. Дерматологія: текст і кольорові ілюстрації: 7-е видання / Девід Дж. Гоукроджер, Майкл Р. Ардерн-Джонс, Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2023 6. Догляд за хворими на шкірні та венеричні хвороби: навч. посіб. / Л.І. Дуденко, В.В. Лойко, В.Ф. Ашуркова. — К.: Здоров'я, 2014 – 84 с.
7. Медсестринство в дерматології і венерології: навч. посіб. / М.Б. Шегедин, М.М. Зайченко, Я.О. Зайченко. — Вінниця : Нова книга, 2017. – 200 с.

Електронні ресурси

1. Клінічні настанови МОЗ : https://guidelines.moz.gov.ua/documents/

2. Галузеві стандарти та клінічні настанови МОЗ : https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-
3. Наказ МОЗ України від 16.12.2024 № 2103 "Про затвердження Порядку проведення екстреної постконтактної профілактики у працівників, які проводять тестування на ВІЛ або надають медичну допомогу...":https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-16-12-https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-16-12-
4. MSD довідник для медичних фахівців: https://www.msdmanuals.com/uk/professional/
5. https://library.gov.ua/ Національна наукова медична бібліотека України
6. https://www.testcentr.org.ua/uk/edki-2/ Центр тестування МОЗ України